

۱۳۶۱۸۴۱
سج ۸، ۱۳، ۹۴

به نام نقش‌بند صفحه‌ی خاک

سازِ شب‌های خستگی

(آشنایی با آثار و اندیشه‌های شاعران و نویسندگان بزرگ

ایران‌زمین)

حمید ایاز

حسن سهولی

انتشارات تیرگان

تهران، ۱۳۹۴

سرشناسه: ایاز، حمید

عنوان و نام پدیدآور: ساز شب‌های خستگی (آشنایی با آثار و اندیشه‌های

شاعران و نویسندگان بزرگ ایران زمین)/ حمید ایاز، حسن سهولی.

مشخصات نشر: تهران: تیرگان، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۲۶۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۲۴-۱۴۴-۲

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: ادبیات فارسی، مجموعه ها

شناسه افزوده: سهولی، حسن

رده بندی کنگره: ۱۳۹۴ س۲ ۸۵/ف۰۳/PIR۴۰۰۳

رده بندی دیویی: ۸۰/۸

شماره کتابشناسی ملی: ۳۹۵۳۹۹۱

انتشارات تیرگان

تهران، صندوق پستی: ۱۱۴-۱۷۱۸۵، تلفن: ۸۸۸۱۳۰۵۹ و ۰۹۱۲۶۱۱۱۵۱۲

Email: tati_pub@yahoo.com/ www.tirganpub.ir

ساز شب‌های خستگی

(آشنایی با آثار و اندیشه‌های شاعران و نویسندگان بزرگ ایران زمین)

مؤلف: حمید ایاز، حسن سهولی

طراح جلد حسین کشاورز

لیتوگرافی صدف • چاپ‌خانه مهارت • صحافی مهرگان

نوبت چاپ نخست: ۱۳۹۴ • شمارگان ۱۰۰۰ نسخه

قیمت ۱۸۰۰ تومان • شماره نشر ۳۵۵

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۲۴-۱۴۴-۲

© حق چاپ: ۱۳۹۴، انتشارات تیرگان

فهرست مطالب

صفحه

۶	 مقدمه
۸	 فصل اول/ سبک خراسانی
۱۰	 نیایش/ وحشی بافقی
۱۲	 دلم نشاط و .../ رودکی
۱۶	 توصیف شب/ منوچهری دامغانی
۲۰	 رستم و سهراب/ فردوسی
۲۶	 دانش، دبیری و شاعری/ ناصر خسرو
۳۰	 نامه‌ی اهل خراسان/ انوری
۳۴	 توصیف شعر و .../ فرخی سیستانی
۳۶	 شعر حفظی/ عراقی
۳۷	 تیغ عشق/ سنایی
۴۱	 فصل دوم/ سبک عراقی
۴۳	 چند رباعی/ خیّام
۴۴	 در توحید و .../ خاقانی
۴۹	 شعر حفظی/ حافظ
۵۰	 رهاندن آهو .../ نظامی
۵۳	 حکایت طاووس/ عطار
۵۵	 آرزوی باغ و گلستان/ مولوی
۶۱	 در رحمت، نفحات صبح، حکایت/ سعدی
۶۷	 قصر امل، نظر کیمیا/ حافظ
۷۱	 یاد روی تو/ جامی
۷۳	 فصل سوم/ سبک هندی
۷۵	 دریای پر گوهر/ صائب
۷۹	 اشارت صبح/ بیدل دهلوی
۸۱	 رطل گران/ کلیم کاشانی
۸۳	 فصل چهارم/ بازگشت ادبی

- ۸۵ عزّت نفس، قصیده‌ی طلوعیه/ هاتف اصفهانی
- ۸۹ پرده‌ی پندار/ فروغی بسطامی
- ۹۱ فصل پنجم/ سبک دوره‌ی مشروطه
- ۹۳ آرمان شاعر/ بهار
- ۹۷ آزادی، رایگان دادن .../ فرّخی یزدی
- ۹۸ عشق وطن/ میرزاده‌ی عشقی
- ۱۰۰ آزادی/ عارف قزوینی
- ۱۰۱ میهن ای میهن/ ابوالقاسم لاهوتی
- ۱۰۲ فصل ششم/ شعر معاصر
- ۱۰۴ تو را من ...، می‌تراود مهتاب/ نیماوشیج
- ۱۰۷ کیفر، رستاخیز/ احمد شاملو
- ۱۱۰ کوچه، خوش به حال .../ فریدون مشیری
- ۱۱۴ زمستان، چون سبوی تشنه/ اخوان ثالث
- ۱۱۸ ایمان بیاوریم به .../ فروغ فرخزاد
- ۱۲۲ زندگی/ سهراب سپهری
- ۱۲۶ تشویش‌ها، با آن که ...، بهار/ آتشی
- ۱۲۹ آرش کمانگیر/ سیاوش کسرای
- ۱۳۷ توانا و ناتوان، هفته‌ها کردیم ماه و .../ پروین اعتصامی
- ۱۴۱ بر سنگ مزار، جامه‌ی مرگ/ ایرج میرزا
- ۱۴۳ مردی که یک پا ندارد، فعل مجهول/ سیمین بهبهانی
- ۱۴۶ بوی سنگین عید/ سید اسما حبیبی
- ۱۴۸ فصل هفتم/ بررسی انواع نثر
- ۱۵۱ قربان کردن ابراهیم/ محمد بلعمی
- ۱۵۳ قصه‌ی هاروت و ماروت/ طبری
- ۱۵۵ افشین و بودلف/ بیهقی
- ۱۶۵ نشانه‌ی درستی اخلاص/ هجویری

۱۶۶	در امانت نگه داشتن / عنصر المعالی کیکاووس
۱۶۸	اندر مشاورت کردن ... / خواجه نظام الملک
۱۷۰	سفر به بیروت و صیدا / ناصر خسرو
۱۷۲	مناجات / خواجه عبدالله انصاری
۱۷۴	پروردن و ... / امام محمد غزالی
۱۷۶	حکایت ماهی خوار، حکایت مرغ و میمون‌ها / نصرالله منشی
۱۸۱	در چگونگی شاعر و ... / نظامی عروضی
۱۸۳	ملاقات بوسعید و ... / محمد بن منور
۱۸۴	داستان زغن ماهی خوار با ماهی / سعدالدین وراوینی
۱۸۶	ذکر معروف کرخی / عطار
۱۸۹	عشق به معشوق ازلی / مولوی
۱۹۰	چند حکایت / سعدی
۱۹۴	مقاله‌ای از چرند و پرند / دهخدا
۱۹۹	زنگ انشا / رسول پرویزی
۲۰۴	طلوع شمس / زرین کوب
۲۱۰	داستان چمدان / بزرگ علوی
۲۱۳	داستان یحیی / صادق چوبک
۲۱۵	داستان داش آکل / صادق هدایت
۲۱۸	داستان رجل سیاسی / جمال زاده
۲۲۲	خوراک مردم اورازان / آل احمد
۲۲۴	نگرانی مادر / اسلامی ندوشن
۲۲۶	فصل هشتم / یکسان‌سازی نوشتار
۲۶۰	کتاب‌نما

یزدان را سپاس که یکی دیگر از آرزوهای علمی مان به تحقق پیوست و توانستیم با تألیف مجموعه‌ای منسجم و روشمند، برای پژوهندگان، دری به روی باغ پرطراوت و شاداب بوستان ادب فارسی بگشاییم.

این مجموعه دارای هشت فصل است که شش فصل اول آن، اختصاص به سبک‌های مختلف شعری (خراسانی، عراقی، بازگشت و ...) دارد و در آن ضمن پرداختن مختصری درباره‌ی سبک یک دوره، برجسته‌ترین شاعران آن سبک نیز معرفی می‌کند.

مؤلفان در فصل هفتم کتاب، به بررسی نثر فارسی می‌پردازند و به طور اجمال از سبک نثر فارسی در دوره‌های مختلف سخن می‌گویند و پس از آن، نمونه‌های برجسته‌ی نثر ادبی را معرفی می‌کنند.

در هفت فصل آغازین که به بررسی نظم و نثر فارسی می‌پردازد، سعی شده، شاعران و نویسندگان برجسته انتخاب شوند و آثاری شاخص از آن‌ها آورده شود؛ البته عدم انتخاب دیگر شاعران و نویسندگان، دلیل ضعف آثار و بی‌اهمیت بودن آن‌ها نیست.

فصل هشتم با عنوان یکسان‌سازی نوشتار به نگارش خط فارسی می‌پردازد؛ این بخش که شامل جدانویسی، پیوسته‌نویسی و املای همزه و ... است، نگاهی علمی به مقوله‌ی صحیح‌نویسی دارد تا پژوهندگان را به تمرین و ممارست وادارد و آنان را با شیوه‌ی درست‌نویسی آشنا سازد.

هدف از نوشتن این کتاب تجزیه و تحلیل تمامی مطالب نبوده است؛ فقط در برخی موارد به شرح و توضیح اشعار دشوار پرداخته شده و در موارد دیگر به بیان معانی واژه‌های دشوار و برخی نکات بلاغی اکتفا شده است.

ساز شب‌های خستگی از یکی از شعرهای شاعر بزرگ دیار جنوب، استاد منوچهر آتشی برگرفته شده است، آن جا که می‌گوید:

ای ابرای ترانه‌ی پای اجاق‌ها
همراه سازِ قلیانِ شب‌های خستگی،
شب‌های انتظارم ...

تا این کتاب، سازی باشد که آرامش‌دهنده‌ی روح و برطرف‌کننده‌ی خستگی‌ها مان بود.

مؤلفان این کتاب این ادعا را ندارند که کاری بی‌نقص ارائه داده‌اند؛ اما خوشبختی آن را داشته‌اند که از تألیف ارزشمند بزرگان این راه بهره گرفته و تجربه‌های موفق این بزرگان را پیش‌روی خود داشته‌اند و خود را مرهون آنان می‌دانند.

حمید ایاز/ حسن سهولی

تابستان ۹۴